

«Саңа «уһаарырман» тахсыбыт артыыстар сабамааһыннара чабыхай!»

АГИКИ-га артыыс идэтин быйыл уон икки обо ылда. Кинилэр судаарыстыбыннай эхсээмнэнэрин ситиһилээхтик туттаран, олох киэҥ эйгэтигэр үктэнилэр. Тыйаатыр аныгыскы сезонугар икки обо — А.С. Пушкин аатынан Нуучча драматическай тыйаатырлар уонна уон обо Олонхо тыйаатырлар үлэли бараллара сабадаланар. Кинилэр номнуо Саха тыйаатырын сыанатыгар Т.Гофман “Чичик” испэктээкилгэр оонньообуттара. Куурустан Александр Борисов А.Е. Кулаковский-Өксөкүлээх Өлөксөй “Ойуун түүлэ” испэктээкилгэр сүрүн орулу толорбута. Билигин Олонхо тыйаатыра И.Г. Тимофеев-Теплоухов “Куруубай Хааннаах Кулун Куллуһуур” олонхотун туруорууга бэлэмнэнэ сылдьаллар. Куурус уус-уран саалааччыта — Андрей Саввич Борисов.

МАҮГАИ (пластическай испэктээкил)

Дьокуускайга пластическай испэктээкил АГИКИ үрөтэр сыанатыгар аан маннай турда. Бу — артыыс салаатын устудьуоннарын Р.Киплинг “Маугли” айымньытынан дьулулуомнарын үлэтэ буолар. Солун испэктээкил идэтигин ааптара, туруорааччы-режиссер, СӨ култууратын туйгуна, институт преподавателя — Мария Ми-

систиһэлт. Дьарыктаммат киһи хамсанарын хонтуруолламмат, тирээ суох, бабарбытын курдук бычыннарар сатаан салайбат. Дьинэр, быыстала суох ритмиканан, пластика-нан дьарыктаныы артыыска булгуччу наадалаах эт-сиин култууратын иитэн таһаарар. Улуу Станиславский этэринэн, драма ханнык бабарар актёра акробатиканан дьарыктаныахтаах “Акробатика актёра хаачы-

уучүгэйдик чоһуйбута хараха бырабыллар. Артыыстар испэктээкил сабаланыабыттан бүтүөр диэри сыана урдуттан түһөр торуостарга олус сатабылаахтык туһанылар диһ санаатым. Ол эрэри быстах этюдтарга сыһа-халты хамса-нааччылар да бааллар. Ордук Багира — Жанна Ксенофонтова, Шерхан — Прокопий Данилов, Табаки — Гаврил Менкяров, аба-балл — Альберт Александров, Каа-

риллибитэ олус хайбабыллаах. Устудьуоннар хомус, айаан, күлсүүр, ону таһынан уос-тиис, иилин-атах көмөтүнэн, сылгы туйабынан, ынах муоһунан, пластик бытыылканын бэйэ-лэрэ тыас-уус таһааран бүтүн джунгли эйгэтин үөскэтилэр. Билигин этническай матырыйал идэтигит көрөөччүгэ саямай сыаналаах көстүү буолар. Арасыйыаба олорор ханнык бабарар нодуот матырыйаала

муусука туруоруу тиэмэтигэр уонна хореографиялар сеп түбөспүт диһ саныбын. Ол эрэн бөрөлөр сүүрүүлэригэр муусука ордук үчүгэйдик табылыбытын элбэх киһи бэлиэти кербүтэ буолуо. Муусуканан кизирэтинини 5 куурус устудьуона — Жена Белаяв, уотунан кизирэтинини 3 куурус устудьуоннара Андрей Соловьев уонна Алексей Лукьяненко онорбуттар. Сыана кизирэтин, көстүмнэри оболор бэйэлэргэ толкуйдаабыттара, испэктээкил уопай көстүүтүгэр барсар уонна саамай сүрүннэ — пластикага сеп түбөһэри!

Түмүк оннулар

Пластическай испэктээкилгэ сүрүн миэстэни тыл оонньуута буолбакка, эт-хаан хамсаһыта ыллар диэн билэбит. Оттон бу испэктээкил толору пластическай хабаннаах буолбакка, көннөрү пластическай элиминэнээх диһ саныбын. Үткүүттэн, пластическай этюдтан ордук дьоруойдар көпсөтимиһэрэ элбэх. Онон көпсөнөр устуруула санаата, сайдар сюжета өйдөнөр. Ол эрэри айымньыга ааптар Маугли муччүргэннээх сырыларын ойуулурун кыра оботтон сабалан бары билэбит. Бөрөлөргө иитилилбит киһи обото үтүө майгылаах, куустас уонна хорсун санаалаах буола улаатар. Киһи өстөөхтөрүн киһилии толкуйу-нан, өркөн өйүнэн, хорсун са-

ИМИГЭС ХАМСАНЫНЫ УМСУАБАНА

Дынг пластическай оонньууну артыстыыр маастарастыбатын, үрдүк таһымаах хамсаны куттууратын баһылаабаатах, дыаныһан үлэлээбэтэх киһи хаһан да

«Имигэс хамсаныны умсубана» диэн сымыастык уонна түргэнник туттар буоларга үөрэтэр» диэн. Испектээкил пластика өттүнэн табыллыбыт. Биһиги оболорбут дыаныраахтык ылсан үлэлээбиттэрэ бу испектээкилгэ тута көстөр. Туттууларын-хаптыларын, позаларын, хамсанылыла-рын режиссёр-туруорааччы

бөрөлөр пластикаба үчүгэй үлэлэрин көрөөччү бэлэстии көрбүтэ буолуо.

Сахадьы тыын

Испектээкил сабаланытыгар тыгыллыла илик айылга тыаһа-уһа сахалы тыһыннан ба-

күөнтөгө тахсыта диэххэ сөп.

Барыта бэйэбит

Пластическай испектээкилгэ муусука сүрүн оруолу оонньуур. Көрөөччү испектээкил быһаһын тухары муусуканы өйдөөн истибит буоллабына,

сиэрдээрин дакаастыыр. Айымньы үөрэтэр өрүтэ — ханнык бабарар иирсээни, сэриини эйэһэн быһаарыаха сеп дмэн. Хомойох илин, испектээкилгэ сүрүн дьоруой уобараһа ситэ арыллыбата.

Иванна МАРИНА.

Дьокуускайга бэрэпиэссэр Сонг кэлиэбэ

«СахаСелигер» форум «Инновации и изобретательство» салаата биһр саамай биһирэндэр, ыччат сэргээн кыттар хайысхата буолбута. Былырын бу салааба кыттыбыт оболор элбэх граны сууйбуттэр, оттон итинэ кы-айбыт Юрий Михайлов Сингапур куоракка стажировкаланан кэлибита. «СахаСелигер» бу салаатыгар омук учуонайдара лексийэ аабылар, санаа үллэстэллэр. Быһыл аан дой-дуга киэнтник биллэр бизнес-тренер — мистер Сонг — кэлиэхтээх.

Кини — Кэрийэ национальнай университетын бэрэпиэссэрэ. Сингапур университеттэгар өр кэмтэ үлэлээбитэ, «ТонгЯнг» страховой хампааньаба дириэктэрдээбитэ. Сонгу аан дойдуга бизнес-тренер былытынан киэнтник биллэр, үрдүктүк сыаналыыллар. Ытыктабыллаах учуонай форум «Инновации и изобретательство» салаатыгар инновациялаах бырайыактары инвентилииыр кэмиэрчэскэй тэрилтэ (венчурнай пуонда), манна хайдах кыттарын, күрөстэһиитэ туох ирдэбил баарын туһунан кэпсизбэ, баай уопуттан биллринириэбэ. Бастыг бырайыактары мистер Сонг бэйэтэ көрүөбэ-истиэбэ, сыаналыаба. Бу салаа салаааччыта Ирина Казаньна: «Мистер Сонгу кытта, сибээли олохтоон, оболорбут Собуруу Кэрийэбэ венчурнай пуондалар күрөстэһилиригэр кыттар суолларын тобулуохтут», — диир.

«СахаСелигер 2013»
ыччат форумун пресс киһиэ.

Олох дьэбэрэртэ

Алампа саха драматургията-гар бүтүн нуруот тыын болтуруостарын туруорбута. Оччотообу олоорбут кэмин кэлэр көлүөнэ өйдөтөр-санатар соруктааба. Санта көлүөнэ инники кэскилэ эрэллоох буоларыгар бигэ драмаба талаана кини дынг сах алобун-дьабын, майгы-тын-ситилигин биллэрмэр, ону уус-уранык дьүһүйүүтэ, утарыта туруорууга сатаан киллэрэ-ригэр сытар.

«Олох дьэбэрэртэ» — дьахтар тиэмэтин толору арыһар айымньы. Былыргы батталлаах үйбэ кыыс обо бэйэтин быраабын, олобун-дьабабын кыайан көмүскэнэр кыаба суоба. Олох дьэбэрэртэ дьахтары оборчо курдук ортууй абай тииридэрин, кэлэр сирин кэлиин үтүгэр, барар сирин бабана үтүгэр кубулуйарын — барытын бу драмаба көрөбүт.

«Олох дьэбэрэртэ» испектээкил — АГИКИ 5 куурулун устудьуонна-рын дьулуулумнарын үлэтэ. Туу-орааччы режиссёр — Арасыыла үтүөлээх, СӨ нуруодунай артыла, ССРС, Арасыыла уонна СӨ Суда-арыстыбыннай билимийэлэрин лауреата, доцент Ефим Никола-

евич Степанов. Куурус уус-уран салаааччыта — Андрей Саввич Борисов.

Алампа суруйуутун уонна турбут испектээкили тэнтээн көрүбүт. Мин санаабар, драмаба сүрүн дьоруойдарын устудьуоннар итэбэтиилээхтик, уобарастарыгар киирэн чабылхайдык оонньооту-лар. Сыана мала-сала драмаба ыйыллар кэмтэ сеп түбэлэр. Муусуката, хос добуһуола, уотунан киэрэтиилтэ табыллыбыт, испектээкил хара сабаланыабыттан туох эрэ алдьархай буолуохтаабын сэрэтэр курдук.

Сыанаба оонньуу туһа туспа: хас биирдии артыыска септөөх оруолу талыттар. Устудьуоннар сантара-интэрэ, тутта-халта сыдыаллар-рыттан көрдөххө, уһууааччылар үлэлэрин таһыма чачы үрдүгүн бэлиэтигин. Оонньуучу туруоруу чааһыгар тохтоотуоххо, испектээ-кил кэмтээн кэмигэр көрөөччүнү долгуттар, сонньуутар, үөрдэр-көтүгэр, соһугар, арыт куллара да тугэнэрэ элбэх. Сыанаба үөскүүр тыһын-майы биһр тэтиинээхтик уларыйан иһэр. Ким туох, ханна бу-олара дьэнтэстик өйдөнөр. Оруол-лартан саамай биһири көрбүтүм — Хаалдыт Байгал (Павел Коле-сов). Кини оруолугар орубуна

сеп түбэлэр: сыанаба тутта-халта сыдыара, куолаһын олорууга ура-тыта — барыта таһычч атыннык көстөр. Павел Колесов оонньууга интэһ-тохтоон хаалбат, сыана уларыйдаһын айы тэнтэ ула-рыһан, атын-атын буолан көстөр. Кини уобаратыттан санаттан саныы арыһан илһээх сеп. От-тон Баһылай обонньор оруолун Альбэрт Алексеев толороруттан көрдөххө, сыанаба обонньор илэ бэйэтинэн кэлэн туарын курдук. Артыыс оннук итэбэтиилээхтик, биһрдэ да сыһа-халты тутту-бакка, сыыс тылы сантарбака оонньоото. Отчут уол (Семен Алексеев) оонньуутун киһи соччо ылыныа суобун курдук. Алампа айымньытыгар баар хамнаачыт уолтан чынтха атын дии санаатым. Эмиэ да китэрэй, эмиэ да киһи аһынар уола буолан келүүнэ.

Алампа «Олох дьэбэрэтин» аахпатах да киһи аһаардас бу туруоруунан даһаны суруйааччы олох кырдыгытын арыһарын, онуоха туох санаалаабын өйдүөн сеп дмэн түмүккэ кэлиим. Санта «уһаарыллан» тахсыбыт артыыстар сабалааһыннара чабылхай эбит дмэн үөрэ, сөбө-махтайа көрдүм.

Айтаана АММОСОВА.